

SO01 - Need to - Fastholde tilbud om natcafé på Mændenes Hjem til de aldermest udsatte borgere

Baggrund

En natcafé¹ er et tilbud for udsatte og hjemløse borgere og kan betegnes som et lavtærskeltilbud² med f.eks. nødovertnatning, der kan benyttes af personer, som ikke ønsker at benytte almindelige herbergstilbud efter servicelovens § 110. Natcaféerne var frem til 2021 etableret efter servicelovens § 110, men brugerne registreres ikke og adskiller sig dermed fra et traditionelt herbergsophold. Det daværende Social- og Ældreministerium, i dag Social-, Bolig- og Ældreministeriet, ændrede praksis for finansiering af natcaféer i 2022. Til og med 2021 var det en accepteret praksis for Københavns Kommune og andre kommuner at finansiere natcaféerne over taksterne til de herberger, som de var knyttet til.

Ministeriets praksisændring betød, at omkostningerne for natcaféer ikke længere kunne indgå i den samlede takst for et herberg, og fra og med 2022 har de haft særskilte budgetter og takster.

I overførselssagen 2021-2022 fik Socialforvaltningen bevilget 3,9 mio. kr. til at videreføre natcaféen på Mændenes Hjem i 2022. Det var forventningen, at der i løbet af 2022 ville komme en udmelding fra ministeriet på en fremtidig løsning for kommunernes finansieringsudfordring af natcaféer, men udredningsarbejdet er endnu ikke færdigt.

Need to

Der er tale om en praksisændring, hvor Social-, Bolig- og Ældreministeriet har oplyst, at den hidtidige praksis om at lade udgiften til drift af natcaféer indgå i taksten for det herberg som natcaféen er knyttet til, ikke længere er muligt. Finansieringsgrundlaget for drift af natcaféer er dermed ændret, når en del af driftsudgifterne ikke længere kan dækkes via indtægter fra mellemkommunal refusion eller statsrefusion. Ministeriet har endnu ikke udmeldt en løsning til håndtering finansieringen af natcaféer i 2024 og frem.

Kommunerne har ansvar for at sikre, at der er tilstrækkeligt med tilbud til de mest udsatte borgere, herunder tilbud hvor de kan opholde sig om natten. Københavns Kommune har således en forpligtigelse til fortsat at have tilbud til de hjemløse borgere, der tager ophold i natcaféerne.

Indhold

Københavns Kommune har en forpligtigelse til at sikre tilstrækkeligt med tilbud og kapacitet til de mest udsatte borgere (serviceloven § 4³). Socialforvaltningen vurderer

¹ VEJ nr 9031 af 14/01/2021 Vejledning om botilbud m.v. til voksne. 191. Bestemmelsen i servicelovens § 177, nr. 5, omfatter adgang til refusion af ydelser i forbindelse med boformen, herunder også udgifter i forbindelse med efterforsorg i indtil et år efter udflytningen fra § 110-boformen. Akuttilbud i form af natcaféer eller væresteder med nødovertnatning kan etableres såvel efter servicelovens § 104 som efter § 110, men forudsætter en organisatorisk og strukturel tilknytning til § 110-boformen for at være omfattet af adgangen til statsrefusion.

² Et lavtærskeltilbud bliver anvendt om initiativer, hvor en sårbar målgruppe gratis kan henvende sig fra gaden uden at blive registreret nogen steder. Tilsvarende kan kommunens væresteder også betegnes som lavtærskeltilbud. Disse drives dog jf. SEL § 104. Modsat er højtærskeltilbud, som kræver registrering og ofte indebærer et behandlingsforløb, hvor der stilles krav til brugeren. ³ Serviceloven § 4, Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov.

derfor, at det er nødvendigt, at alle nuværende natcaféer fortsætter i København, da natcaféerne udfylder en central rolle i de hjemløses overnatningsmuligheder.

Til og med 2021 var praksis, at udgiften til en natcafé indgik i taksten for det herberg som natcaféen var tilknyttet, og som en del af kommunens finansieringsgrundlag af natcaféerne er der derfor indhentet statsrefusion og mellemkommunal refusion i forhold til hele udgiften for både herberg og natcafé frem til 2021.

Københavns Kommune drev frem til og med 2021 fire natcafétilbud i tilknytning til eksisterende herberger på henholdsvis Sundholm ("Caféen"), i forbindelse med Mændenes Hjem ("Café Klare" og "Kontaktstedet") og i forbindelse med Kirkens Korshærs Herberg på Hillerødgade ("KKH Natcaféen"). KKH Natcaféen har været drevet som en del af driftsoverenskomsten med Kirkens Korshærs Herberg, som ophørte pr. 31. december 2021. Caféen på Sundholm og Cafe Klare drives i dag som §110 tilbud med separat budget, takst og registrering af brugere. Hermed er det muligt at indhente stats- og mellemkommunal refusion, og finansieringsgrundlaget er derfor uændret i forhold til før 2022.

Kontaktstedet i forbindelse med Mændenes Hjem drives videre som en natcafé. Stedet har ikke egentlig overnatningskapacitet, men fungerer mere som et natligt opholdssted med flere hundrede korte ophold i løbet af en aften og nat, og dermed er det ikke muligt i praksis at registrere borgerne ift. overnatninger som det sker på Café Klare eller Caféen på Sundholm. Kontaktstedet blev tidligere anset som et tilbud efter SEL §110, men på Socialtilsynets foranledning er denne praksis også ændret og kontaktstedet er i dag godkendt som et aktivitets- og samværstilbud (værested) efter servicelovens §104, og ikke som tidligere efter servicelovens §110. Praksis før 2022 var at omkostningerne til drift af Kontaktstedet blev indregnet i herbergstaksten på Mændenes Hjem, og dermed blev en del af driftsudgifterne finansieret via mellemkommunal refusion eller statsrefusion. Finansiering af driften for Kontaktstedet udestår derfor i forhold til den andel, der tidligere kom fra indtægter i form af mellemkommunal refusion og statsrefusion.

Mændenes Hjem på Lille Istedgade er blevet renoveret og ombygget i 2020-2022, og efter genhusning i Valby er hele tilbuddet pr. december 2022 igen tilbage på Lille Istedgade (herberg, natcafé, botilbud). I OFS 2018-2019⁴ blev der bevilliget 4,7 mio. kr. fra og med 2023 i varige driftsmidler til øgede driftsudgifter efter ombygningen af Mændenes Hjem. Det øgede driftstilskud skyldes overvejende øgede udgifter til personale, men tillige øgede udgifter til husleje og øvrig ejendomsdrift. Det øgede personalebehov udspringer af, at tilbuddet nu er fordelt over et større areal, herunder en ekstra etage samt et udeareal. Det bevilligede driftsbudget er eksklusiv forventede indtægter fra hjemtagning af statsrefusion på 1,4 mio. kr., der også skal indgå i Mændenes Hjem samlede driftsbudget. I alt øges driftsbudgettet i bevillingen med 6,1 mio. kr. fra 2023.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet udmøntede i 2022 en pulje på 4,0 mio. kr. over 2 år til dækning af udgifter til natcaféer, som private tilbud kunne søge. Mændenes Hjem søgte i 2022 tilskud fra denne pulje til Kontaktstedet, men fik afslag.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter stk. 1 ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

4 OFS 2018-2019, Budgetnotat: SO11 FORTROLIG Anlægstilskud til genhusning samt forventet fremtidigt øget driftstilskud som følge af helhedsrenovering af Mændenes Hjem

Forventet effekt og opfølgning

Ved at sikre driften af natcaféerne lever Københavns Kommune op til forpligtigelsen, om at have tilbud for de allermest udsatte borgere. Der vil derfor fortsat være kapacitet til hjemløse borgere, der i korte perioder har behov for at søge væk fra gaden i f.eks. aften- og nattetimerne eller i de kolde måneder.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet inviterede i forlængelse af praksisændringen i 2022 KL og 6-byerne til at deltage i et udredningsarbejde i regi af Social-, Bolig- og Ældreministeriet, hvor der skulle ses på rammerne for såkaldte lavtærskeltilbud, herunder finansiering og sikring af kapaciteten i fremtiden. Dette arbejde er fortsat ikke færdigt, men forventes færdigt i løbet af 2023. Københavns Kommune deltager i udredningsarbejdet. Når der foreligger et resultat af arbejdet, vil Socialforvaltningen arbejde på en langtidsholdbar løsning for fortsat drift og finansiering af natcaféer i København.

Økonomi

En del af Socialforvaltningens finansieringsgrundlag for Kontaktstedet udestår efter, at ministeriet ændrede i praksis, så det ikke længere er tilladt at indregne udgifterne til natcaféen i taksten for det tilknyttede herberg og indhente mellemkommunal refusion eller statsrefusion til at dække en del af driftsudgiften.

Socialforvaltningens samlede merudgift til drift af Kontaktstedet i 2023 er beregnet til 5,0 mio. kr. i 2023. Merudgiften er som følge af manglende indtægter ved salg på 3,0 mio. kr. og færre indtægter fra statsrefusion på 2,0 mio. kr., heri er indregnet forventet indtægtstab fra statsrefusion på baggrund af bevilling af varige driftsmidler på Mændenes Hjem efter endt ombygning i 2023.

I Overførselssagen 2021-2022 blev der bevilliget 3,9 mio. kr. til fortsat drift af Kontaktstedet i 2022. Da Social-, Bolig- og Ældreministeriet, som nævnt ovenfor, endnu ikke er kommet med en udmelding på en fremtidig løsning for den aktuelle finansieringsudfordring af natcaféer, søger Socialforvaltningen igen om etårige driftsmidler til finansiering af Kontaktstedet i 2023. Praksisændringen skete ved overgangen fra Budget 2021 til Budget 2022, og der anvendes samme baggrundsberegninger som i 2022 i tabel 1. Budgetbehovet er 4 mio. kr. i 2023 som skyldes færre indtægter fra salg på 3,019 mio. kr. og færre indtægter fra statsrefusion på 965 t.kr.

Tabel 1: Beregnede merudgifter ved ny praksis og før statslige puljemidler for Kontaktstedet på Mændenes Hjem

Kontaktstedet - anvendt data fra 2022	Kontaktstedet i PL 2022 (i 1.000 kr.)	Kontaktstedet i PL 2023 (i 1.000 kr.)
Budget - ny praksis	4.828	4.949
<i>Heraf andel salg jf. 2020 - herbergsophold MH</i>	61%	61%
Færre indtægter salg/ mellemkommunal refusion	2.945	3.019
<i>Andel KK-borgere jf. 2020 på herberg</i>	39%	39%
Netto driftsudgift KK-borgere	1.883	1.930
Færre indtægter fra statsrefusion (50%)	942	965
I alt merudgift pga. af ny praksis	3.887	3.984
Budgetbehov til drift af Kontaktstedet i 2022		4.000

Drift af natcafé - Kontaktstedet	Service	5.000					5.000
Udgifter i alt (netto)		5.000					5.000

Risikovurdering og proces

Det vurderes, at der ikke er risiko forbundet med udmøntning af midlerne.

Tekniske oplysninger

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 5 - Udgifter til service

1.000 kr., 2023 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/udgift (I/U)	2023	2024	2025	2026	2027	I alt
Drift af natcafé	SUD	3210 - Udsatte Voksne	U	5.000					5.000
Udgifter i alt				5.000					5.000

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: X										
Bispebjerg		Indre by		Vesterbro/ Kgs. Eng- have		Valby		Amager Øst		Udenbys
Nørrebro		Østerbro		Brønshøj/ Husum		Vanløse		Amager Vest		
Adresse										

Tidligere afsatte midler

1.000 kr., løbende p/l	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Overførselssagen 2021-22					3.900		
Afsatte midler i alt					3.900		